وزارت راه و شهرسازی
شرکت بازآفرینی شهری ایران

معمارنت با همکاری شرکت بازآفرینی شهری ایران برگزار می کند

فراخوان مسابقه طراحی ارتقاء تدریجی معماری

سرپناه خودساخته حداقل در سکونتگاه‌های غیر رسمی

چتر معماری تا کجا گسترده است؟ آیا هر آن چه که دراین کشور ساخته می شود، از دانش، هنر، ذوق، سلیقه و زیبایی شناسی معمارانه بهره برده است؟ مسئولیت اجتماعی معماران چیست؟ و آیا آن‌ها می توانند نسبت به مسئولیت اجتماعی خویش بی اعتنا باشند؟

پاسخ به برخی از این پرسش ها تا حدودی آسان است:

چهره شهرها و روستاهای کشور گویای آن است که بسیاری از ساخت و سازها، از دانش، ذوق و زیبایی معمارانه بی بهره اند و بخش چشم گیری از ساکنان این سرزمین در شرایط بد مسکنی به سر می برند. بر اساس داده های «طرح جامع مسکن کشور»، در سال ۱۳۹۱ حدود ۳۵ درصد ازخانوارهای شهری زیر خط فقر بودند که در عمل امکان تصرف مسکن متناسب با خود را نداشتند. حدود ۸۰ درصد از واحدهای روستایی با مصالح کم دوام ساخته شده اند و با استاندارد زندگی در شرایط کنونی تناسب ندارند. حدود۱۴ درصد در یک اتاق و کمتر سکونت دارند. ۶۵۱۰۰ هکتاراز محدوده های شهرها را بافت موسوم به فرسوده، با قطعه های ریزدانه، مصالح کم‌دوام و دست‌رسی نامناسب تشکیل می‌دهند. حدود ۱۰ میلیون نفر (۱۲،۵درصد از جمعیت کشور) در سکونتگاه‌های غیررسمی و خانه‌هایی ساکن هستند که باشتاب، در قطعه‌ای کوچک وتنگ، با مصالح نامطمئن و ناپایدار به دور از چشم قانون و دانش و تخصص ساخته شده‌اند. اگرچه نمی‌توان گفت که فاقد هرگونه معماری هستند، اما شاید بتوان نام آن ها را «نامعماری» گذاشت: **نوعی معماری در شرایط نبود «معماری»؛نوعی ناهنجاری در معماری.**

بسیاری از طرح های شهری و روستایی این بخش از جامعه را نادیده گرفتند. بسیاری دیگر آن ها را بیرون انداختند و طرح هایی نیز که تا کنون به دنبال راه حل برای آن ها گشته اند، موفقیت اندکی داشته اند و در برنامه‌های خود، فقرا را در سلک نیازمندانی می‌دیدند که با یاری دولتی در طرح‌های انبوه ساز به سادگی خانه دار می‌شوند. اماپاسخ به برخی دیگر از پرسش های پیش گفته، دشوار است، زیرا: گویی جامعه معماران کشور، معماری ارزان قیمت را از دایره تفکر خود خارج کرده است. معماری کالایی لوکس است که هر کسی به فراخور توانایی مالی از آن بهره مند می‌شود. معماری از دیدگاه رسمی، یعنی معماری باشکوه،گران قیمت و فراخ. یعنی فضاهای تجاری، اداری، خدماتی، فرهنگی و البته مجموعه‌های مسکونی با کیفیت یا ساختمان‌های بزرگ و بلندمرتبه! معماری لایه‌های میانه را دفترهای فنی، در تیراژ بالا تولید می کنند. پس، لایه‌های تهی‌دستی که هزینه خورد و خوراک خود را به سختی تأمین می‌کنند، به زیر این چتر راه نمی‌یابند. ساکنین سکونتگاه‌های غیررسمی در خارج از محدوده طرح جامع شهرها یا نقاط متروک داخل شهر (مانند دره ها،تپه ها و زمین های بایر شهری) که به شکل آلونک، پناهگاه، حصیرآباد، کپرنشین، گود نشین و زاغه شکل گرفته است. این گونه از سکونتگاه‌ها در مرحلهٔ انتقالی به ساخت سرپناه‌های رسمی هستند.

لایه‌های تهی‌دست تاکنون منتظر یاری دولتی و حرفه‌مندان نایستاده و خودمسکن خویش را، خوب یا بد، آفریده‌اند؛ پس از این هم منتظر نمی‌مانند و راه خویش را خواهند رفت. آن‌ها گونه‌ای از معماری را خلق کرده‌اند. اما پرسش بنیادی این است: آیا جامعه معماری کشور وظیفه ندارد که چترپوششی خود را بر سر همه لایه‌های فقیر و غنی کشور بگستراند؟

مسابقه «معماریِ نامعماری»، کوششی است در جهت گسترش چتر حمایتی جامعه معماری کشور برای بی‌بهره‌ترین لایه‌های اجتماعی از دانش، هنر و زیبایی‌شناسی معماری. این مسابقه که دومین مسابقه از مجموعه مسابقات معماریِ نامعماری است، با موضوع «طراحی سرپناه خودساخته برای تهی‌دستان شهری» برگزار می‌شود. ما در جایگاه حل مسئله حاشیه‌نشینی نیستیم. ما فقط می‌خواهیم امکان گسترش چتر معماری را بر روی این ساکنان بی‌بهره از معماری فراهم کنیم؛ می‌خواهیم مسئولیت اجتماعی معماران را به عنوان مسئله‌ای مهم مطرح کنیم و این عرصه‌های مغفول را به دغدغه علاقه‌مندان حوزه معماری تبدیل کنیم. این مسابقه دومین مسابقه از مجموعه مسابقات معماری بوده و در آینده نیز مسابقات بعدی به ترتیب برگزار خواهد شد.

۱ – سرپناه برای بی جا شدگان سوانح طبیعی و انسانی(زلزله، سیل، جنگ و ...)

۲ –ارتقاء معماری سرپناه خودساخته حداقل

۳ – .....

هدف

هدف ما، ارتقاء تدریجی معماری و به روز رسانی حکمت و تجربه محلی بر اساس نیازهای روز و تلفیق با خِرَد مهندسی است؛ تا بتوان برای تهی‌دستان شهری سرپناهی ارزان، ساده، ایمن و در مقیاسی انسانی دست یافت.

موضوع مسابقه

طراحی ارتقاء تدریجی معماری سرپناه خودساخته حداقل در خارج از محدوده طرح جامع شهرها یا نقاط متروک داخل شهرها (مانند دره ها، تپه ها و زمین های بایر شهری) که به‌شکل آلونک،پناهگاه، حصیرآباد، کپرنشین، گودنشین و زاغه شکل گرفته است.

به منظورآشنایی ثبت‌نام کنندگان در مسابقه با ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی، شهرسازی و معماری محله‌ها در هریک از شهرهای معرفی شده جلسه‌آموزشی-توجیحی برای شرکت‌کنندگان در شهرهای فوق برگزار می‌شود. مراتب از طریق سایت معمارنت و تبلیغات محلی اعلام خواهد شد.

ضوابط طرح

- سطح اشغال متوسط عرف واحدهای محله (حدود ۲۰ مترمربع)
- دارای پایداری سازه ای
- بسته و محصور با بازشوهای تحت کنترل
- ایمن در برابر شرایط جوّی، آتش سوزی، عایق نسبی در برابر تغییرات دمایی و سر و صدا
- ایمن در قبال تعرضات و مزاحمت های محیطی
- تعریف و طراحی سیستم و روش ابتکاری و خلاقانهٔ ساخت، بر پایهٔ برپاسازی سریع و آسان توسط افراد غیرمتخصص با استفاده از راهنمایی یا آموزش مختصر
- انطباق طرح با اقلیم مفروض و سازگار با محیط زیست
- تأمین فضای زیست، فعالیت، و خواب برای خانوادهٔ ۴ نفره
- برخورداری از حوزهٔ کوچک آشپزی
- تأمین سرویس‌های بهداشتی، حمام‌ها، و امکانات شستشوی لباس
- تأمین ورودی‌های برق، آب آشامیدنی، و خروجی فاضلاب
- پیش‌بینی و طراحی الگوی تکرار و تکثیر و تشکیل مجموعهٔ اقامتگاهی با هدف تقویت پیوندهای همسایگی، تشویق فعالیت‌های جمعی و ارتقاء انسجام اجتماعی ضروری است.

ترجیحات و امتیازات در ارتقاء تدریجی سرپناه

پس از اعلام فراخوان و ثبت نام در یکی از محلات موضوع مسابقه، گفتگو با شورای محله، بازدید با همراهی شورای محله و آشنایی با اقلیم، تجربه محلی، فرهنگ ساکنان و روش‌های ساخت می‌تواند در کیفیت طراحی، انتخاب واحد مناسب و تکرار پذیری آن مؤثر باشد. ترجیحات دیگر عبارتند از:

- استفاده از مواد و مصالح و عناصر محلی یا بازیافتی
- قابلیت تقسیمات ثابت یا تنظیم‌پذیر هرچه بیشتر فضای داخلی در سطح و در ارتفاع
- تأمین تقسیمات ریز و خرد فضاهای هرچه بیشتر برای کاربردهای متنوع و برای طبقه‌بندی و نگهداری وسایل و لوازم
- پیش بینی و تأمین امکان اشتغال خانگی در فضای سرپناه
- امکان تکرارپذیری طرح ارتقاء

ثبت‌نام

- ثبت‌نام رایگان شرکت در مسابقه، از ۷ مهر ماه حداکثر تا ۱۳۹۷/۰۸/۱۲ از طریق درج اطلاعات در فرم مخصوص در وب سایت www.memarnet.com صورت می‌پذیرد.
- پس از ثبت نام، کد شناسایی برای اشخاص و گروه‌های شرکت کننده صادر و جهت درج در کادر مربع ۳ ×۳ در بالا سمت راست کلیهٔ شیت‌های تحویل نهایی به شرکت کنندگان اعلام می شود.
- قید نام و دیگر اطلاعات مربوط به شرکت‌کنندگان در شیت‌های معرفی طرح‌ها ممنوع است.
- ثبت نام به دو شکل انفرادی و گروهی امکان‌پذیر است. در ثبت نام گروهی اعلام نام و شماره تماس نمایندهٔ گروه الزامی است و برگزارکننده صرفا با نمایندهٔ گروه در ارتباط خواهد بود.
- ثبت نام به صورت گروه بین رشته ای (معماری، شهرسازی، جامعه شناسی، اقتصاد، عمران،...) به منظور تجربه گروهی امتیاز محسوب می شود.

مدارک تحویل

- بر اساس شیوهٔ برنامه ریزی شده برای قضاوت، و انتشار آثار؛ تحویل مسابقهٔ "ارتقاء تدریجی سرپناه خودساخته حداقل در سکونتگاه‌های نابسامان" صرفا به‌صورت الکترونیک و از طریق ارسال به ایمیل آدرس nonarch@memarnet.com صورت می پذیرد.

-کلیه اطلاعات تعیین شده باید در فرمتPDF و با کیفیت حداقل۱۵۰ DPI و حجم حداکثر ۲۰ مگابایت در۴ شیت مربع درابعاد۵۰×۵۰ سانتیمترارائه شود.

-طرح‌هایی که ضوابط تحویل را مراعات نکنند توسط مدیر مسابقه از چرخه ی داوری حذف خواهند شد.

- نامگذاری فایل PDF ارسالی با کد چهار رقمی شرکت درمسابقه الزامی است. هر فرد تنها امکان ارسال یک طرح را دارد.

- برای ثبت نام به تارنمای معمارنت به آدرس www.memarnet.com مراجعه نمایید.

-مدارک تحویل مسابقهٔ "ارتقاء معماری سرپناه خودساخته حداقل" عبارتند از:

. توضیحات پروژه به میزان حداکثر ۵۰۰ کلمه با و درج مناسب در ۴ شیت فوق
. ایدئوگرام های طرح
. ایدئوگرام های ایده همسایگی در صورت لزوم
. ترسیمات سه بُعدی حداقل دو مورد
. پلان یا پلان ها در مقیاس ۱:۵۰
. حداقل دو برش عمودی در مقیاس ۱:۵۰
. دو نما در مقیاس ۱:۵۰ با مشخص کردن مصالح مورد نظر
. ایدئوگرام های کارکرد اقلیمی طرح در صورت لزوم
. جزییات اجرایی و اتصالات
. سایر اطلاعات فنی بنا به اقتضای طرح

جوایز

- **به هریک از ۳ طرح برگزیده در هرکدام از محله ها، مبلغ ۳۰ میلیون ریال جهت ارتقاء معماری پرداخت و به بهترین ارتقاء معماری در هر محله مبلغ ۵۰ میلیون ریال نیز پس از اجرای ارتقاء به طراح پرداخت خواهدشد.**
- **به طرح‌های برگزیده دوم و سوم درهر مرحله نیز جوایزی اهدا می‌شود.**

تماس با ما

درصورتی که شرکت کنندگان پرسشی در رابطه با برگزاری مسابقه داشته باشند، می توانند ازطریق تلفن **۰۹۰۲۸۳۸۰۳۷۰** و یا ازطریق پست الکترونیکی تارنمای معمارنت به نشانی های روبرو تماس حاصل فرمایند.

www. memarnet.com
Telegram@nonarcharch
nonarch@memarnet.com

دبیرخانه مسابقه: بلوارمیرداماد، میدان مادر، برج بیژن، طبقه۱۲، واحد۱

داوران «محله چهارده معصوم نیشابور»

۳ دی ماه ۱۳۹۷

یونس رضایی . معتمد محله چهارده معصوم
حمید فدائیان . معتمد محله چهارده معصوم
سارا فرید . معمار . مدرس دانشگاه
هادی مسلمی . عمران . شهردار سابق
هادی نیر آبادی . GIS، معاون معماری و شهرسازی شهرداری
داور جایگزین:
آتاهیتا زنده‌دلان . معمار . مدرس دانشگاه

داوران «محله شیر آباد زاهدان»

۱۷ دی ماه ۱۳۹۷

علی اربابی .شورایار محله شیر آباد
سیدعلی براهویی . شورایار محله شیر آباد
محمدامیر براهویی . برنامه ریز شهری . معاون شهردار
فرزانه دادگر . معمار . مدرس دانشگاه سیستان و بلوچستان
محمدعلی قصری . معمار . مدرس دانشگاه آزاد اسلامی
داور جایگزین:
عبدالحمید بحرپیما . شهرساز . عضو شورای شهر

حامیان

وزارت راه و شهرسازی
شرکت بازآفرینی شهری ایران

تقویم مسابقه

- اعلام فراخوان: ۱۴ مهر ۱۳۹۷
- نشست‌ها: نیشابور ۲۳ مهر، تهران ۳۰ مهر و زاهدان ۶ آبان ۱۳۹۷
- پایان زمان ثبت‌نام: ۱۲ آبان ۱۳۹۷
- تحویل طرح‌ها: نیشابور ۲۸ آبان و زاهدان ۱۲ آذر
- مراسم اعلام نتایج و اهدا جوایز: ۲۹ بهمن ۱۳۹۷
- هر شرکت کننده در مسابقه تنها برای یکی از محله های فوق می تواند طرح ارتقاء ارائه نماید.
- تاریخ ها غیر قابل تمدیداست
- حداکثر مهلت ثبت‌ورسیدگی به‌شکایات در دبیرخانه یک‌هفته پس از اعلام نتایج است.
- پایان اجرای ارتقاء سرپناه:
  - نیشابور محله چهارده معصوم، ۳ بهمن ۹۷
  - زاهدان محله شیر آباد، ۱۷ بهمن ۹۷

دیگر مقررات و اطلاعات

- تمامی مسئولیت های مرتبط با اصالت آثار برعهدهٔ ارائه کنندگان آثار خواهد بود.
- مالکیت مادی و معنوی آثار برای طراحان محفوظ بوده اما برگزارکننده حق انتشار الکترونیک و یا چاپی آثار در نشریاتیا در قالب کتاب و برگزاری نمایشگاه از طرح ها را با قید نام طراحان هر اثر خواهد داشت.
- برگزاری نمایشگاه آثار برگزیده، در صورت امکان و با استفاده از فایل های ارسالی شیت های مسابقه صورت خواهدپذیرفت ولی انتشار بعدی آثار برگزیده تصویری پروژه منوط به همکاری آتی برگزیدگان از نقطه‌نظر ارائهٔ فایل‌های خام متنی و تصویری به منظور صفحه آرایی در ابعاد مناسب خواهد بود.
- براساس رایزنی انجام‌شده با دبیرخانه مسابقات معماری وزارت راه‌وشهرسازی،این مسابقه لزوما درشمول مسابقات‌حوزه این دبیرخانه قرار نداشته، ولی بطور داوطلبانه در دبیرخانه ثبت شده وخود را ملزم به مراعات آیین‌نامه مسابقات معماری و شهرسازی می داند.